

ԵՍ ԼՈՅՍ ՅԱՇԻԱՐՀ ԵԿԻ

Դ. ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ Դ. ԹԻԻ Զ.

1876

ՀՈԿՏ. 30 ՇԱՐԱԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՅՈՅ ՀԱՒԱՏԱՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն եւ վերջ տես քիւ Ե.)

Դ.

Թողունք ընդ հանուր Ազգաց պատմութիւններն, ահա աշխարհի մէջ կեցած է Օսմ. պատմութիւնն, ուր և ոչ մէկ աննպատակ նշանակուեց մի կ'դառնալի Հայոց Ազգին նկատմամբ, որ հինգ դարէ ի վեր Օսմանեան մեծագոր Տէրութեան հը պատակած, ի հարկին քան թիւրք Օսմանեաններն Հայրենեայ և Տէրութեան

Ժառայած են անբասիր հաւատարմութեամբ : Այսօր իսկ Տէրութեան գործերուն մէջ գտնուող Հայազգի պաշտօն-
 ւաներն իրենց անձնական և Ազգային օգուաներէն աւելի
 Տէրութեան օգուան ու վիճակն իրենց նիւթ և ա-
 ռարկայ ըրած են : Այս ճշմարտութեան անհերքելի ա-
 պացոյց միւ է , որ Պատրիէթէն աւելի մեծ և փառաւոր
 պաշտօններ յանձնած է Հայ պաշտօնէից շատերուն :

Թուրքիոյ հոլատակաց մէջ նմանը չգտնուող հաւա-
 տարիմ Ազգի մը Ս. Պատրիարքն Ազգին կողմանէ Բ. Դռան
 ներկայանալն , ի՞նչպէս ցոյց կըլլայ որ Պատրիէթին ջիղե-
 րուն տպած ըլլալով , քաղաքակիրթ մարդու մի անկայել
 լեզուով և ոճով կ'վարուի մեր Ազգին հաւատարմութեան
 և ինքնասիրութեան դէմ , մտացածին դաւադրութիւններ
 կ'հնարէ յաջ և ահեակ խռոտորելով իւր նենգաւոր գրիչը :

Ե.

Եթէ ընդունինք սա սկզբունքն թէ հպատակ ժողո-
 վուրդ մի այն Տէրութեան զաւակն է , այն ժամանակ ըն-
 դուներու ենք նաև թէ զաւակ մը , որ ձեռնհաս և ինք-
 նիշխան չէ , մեծ իրաւունք ունի՝ անօթցած ժամանակ՝
 հայ , ժառաղցած ժամանակ՝ ջուր պահանջելու իւր զո-
 րոյադութ հօրմէն , և եթէ օտարէն զրկուի , հարստա-
 հարուի և նեղուի , իւր հայրենի պաշտպանութիւնն հայ-
 ցել մերթ ճիշերով , մերթ աղերսելով և մեր արտասուե-
 լով : Փոխադարձաբար գորոյադութ հօրն ալ բնական
 պարտականութիւնն է իւր որդեկին արդարացի և օրի-
 նաւոր պահանջումներն անմիջապէս կատարել , որքան ալ
 ինք տաղնապալից պարագաներու մէջ գտնուած ըլլայ :

Պատրիէթ՝ որ Տէրութեան քաղաքական վիճակն ի-
 ընն դրամագլուխ ընելով մեր Ազգն հարուածելու ելած
 է , բացորոշ ցուցնելու և յայտնելու էր թէ որով դիմելու

կամ ինչ ընելու էինք այդ բարբարոս ֆրիմայ նիւթաւան
և բարոյական անգթութեանց առաջին աններու համար :
Եթէ սա ժամուս այդ . . . աներանութիւններն Պատիրէ-
թի վերայ ի դորձ դիմէր , արդեօք Տէրութեան վիճակն
յիշելով՝ դատարաններն չպիտի դիմէր և պաշտպանու-
թիւն չպիտի հայցէր :

2.

Թողունք որ Պատիրէթի իւր այդ սցանդակ առար-
կութիւններովն իր դրական արժանեաց նկատմամբ յաջող
դադաւիար մի չընծայեր աշխարհի , այլ և կ'հաւատանք
որ Օսմ. Բարեխնամ կառավարութիւնն ալ հաշտ աչօք չը
նայիր այն մոլեւանդ տողերուն , որ որչափ Հնչոյց հաւա-
տարմութիւնն կասկածելի ցոյց առնու կ'ձգտին , այնչափ
ալ ծանրապէս կամբաստանեն արդարաւէր Տէրութիւնն ,
վստն դի «կրած զրկանաց փոխարինութիւն խնդրելու
համար՝ այս միջոցիս պէտք չէ Բ. Դշտն դիմել» ըսելէն ,
սա հեռուեալ կրկին եղբակացութիւններն միայն կ'ընան
ելնել :

Ո. «Եթէ յարմար ժամանակ մի է որ օտար Տէրու-
թիւններու առջև բողոքէք» :

Բ. «Եթէ Օսմ. կառավարութիւնն քաղաքական հարկի
մի առաջ գտնուելուն , բողոքներու անցող է և զրկանաց
փոխարինութիւն ընել չուզէր» :

Պատիրէթ՝ իւր այս դիտողութիւններովն , թէ Տէ-
րութեան արդար օրէնքներն առ ոչինչ դրելու կ'յանդըղ-
նի և թէ կասկած կուտայ թէ ինքն օտար Տէրութեան մի
դորձիք եղած է , Օսմ. կառավարութիւնն պաշտպանելու
պատրուակաւ :

Այս թերթն՝ մեր ազգն թշնամանելով և ան-
հաւատարիմ ցուցնելով յաջողած է մանուածապատ խօս-

քերով յիշեալ եղբակացութիւններն մէջ բերել : Բայց մեր Ազգն ոչ այն նախատանաց կարեւորութիւն կուտայ , և ոչ այդ թերադրութենէն կ'հրապուրուի , այլ Օսմ. Տէրութիւնըն իրեն տէր և պաշտպան ճանչցած է և պիտի ճանչնայ , իր կրած զրկանաց համար միայն անոր բողոքած է և միշտ անոր պիտի բողոքէ , հինգ դարէ ի վեր անոր հաւատարիմ հպատակն եղած է , և պիտի մնայ նոյն հաւատարմութեամբ ցորչափ Անոր Հայրական խնամքն և պաշտպանութիւնն վայելէ և Անոր արդար և հաւատարական օրինաց դործադրութիւնն տեսնէ :

Այս է որ մենք կ'հռչակենք , այս է որ մենք յարաժամ մեր Եկեղեաց սրբավայր բեմերէն բարձրածայն է քարոզենք մեր հայրենասիրական ՀՍԻՍՏԱՐՄԱՌԻԹԻՒՆՆ անեղծ պահել , փարկլ զԱթոռով Օսմանեան մեծազօր իշխանութեան , անճշուիրարար ծառայել նմա , և մեզ օտարներէ հասած զրկանաց և հարստահարութեանց համար հատուցում պահանջել , մեր անդորրութիւնն և ճարեկեցութիւնն խնդրել զգօն և խոհեմ եղանակաւ :

Ս. ՏԵՂԵԱՅ ԻՆԳԻԲ

(Շարունակութիւն եւ վերջ տես քիւ Ե.)

Ը.

Մարդկային իրաւունքն ու կեանքն այնպիսի ուրտ առնչութեամբ փոխադարձ կապուած են մէկ մէկու հետ , որ մին առանց միւսին չկրնար գոյութիւն ունենալ , վասն զի առանց կեանքի՝ իրաւունք , և առանց իրաւանց՝ կեանք չկրնար ըլլալ , ինչպէս որ առանց պատճառի՝ գործ , և առանց գործոյ՝ պատճառ չկայ և չկրնար ըլլալ : Ս. Տեղեաց մէջ մեր ունեցած Ազգային իրաւունքներն՝ Ազգին

կեանքն են, և այնպիսի կեանք մի, որ չատ ու չատ սույն զի նստած է Ազգին վերայ: Ուստի որքան սիրելի է մեր Հայաստանն իւր քաջերուն արեամբն, փառօքն և անուամբը, այնքան և ալ աւելի ըլլալու է Ս. Սաղիմայ մեր սեփականութիւնն եղող վայրերն, որ ժամանակաւ երկնից Փրկչին Հայրենիքը եղած է, և Որոյ ժառանգն ըլլալու բարեբաղդութիւնն ունեցած ենք՝ միշտ նախանձելի օտար ազգի քրիստոնէից:

Այս նուիրական իրաւունքներն դիպաց արդիւնք չեն, որ կ'վայելենք, այլ մեր Հարց քրտամբն, վաստակօքն և արեամբն՝ Աստուած մեզ պարգեւած է զանոնք, որք մեր Ազգային կենաց հոմանիշ են, հետեւաբար անոնց համար ամեն տեսակ զոհողութիւններ բնաւ խնայելու չէ: Ազգ մը կամ ժողովուրդ մը այդ իրաւունքներուն կարեւորութիւն չտալու և ձեռն ի ծնօտ անտարբեր կենալու համար, նախ իւր կեանքն ու գոյութիւնն ուրանալու է, և այս ալ մեծ ազգի մը և վեհանձն մարդու մը գործ չէ և չկրնար ըլլալ, վասն զի իննեւտաներորդ լուսաւորեալ դարը՝ իրաւունք չճանչցող մարդը՝ աշխարհիս անարդքադաքացին կ'համարի:

Թ.

Մեր եկեղեցական և աշխարհիկ նախնիք, թէև հիմակուան պէս լուսաւոր դարու մի մէջ չ'ապրեցան, և մեզ չափ ալ ուսեալ չէին, բայց իրենց սեփական իրաւունքն պաշտպանելու մասին մեզմէ հաղարապատիկ աւելի գիտակցութիւն ունին եղեր, որ այնպիսի ազիտութեան դարերու մէջ՝ իրենց գործունէութեամբն, աշխատութեամբն և հայրենասիրական սուրբ նախանձովն յաջողած են Օսմէրջանկացիչատակ Սուլթանաց շորհին արժանանալ, և զանազան հրովարտականքով ապահովել Ս. Տեղեաց իրաւ

ւունքներն : Ֆաւային այն է որ մինչդեռ կ'ստործենանք թէ մեր նախնիքներէն աւելի ուսեալ , աւելի ազդատէր և աւելի աշակուրջ ենք , բայց ոչ միայն տրամադիր չենք ձեռք բերել նոր ի նորոյ իրաւունքներ , որ ազգի մի յառաջադիմութեան և հարստութեան յատկանիշն է , այլ և մեր նախնեաց մեզ աւանդած և կտակած իրաւանց պահպանութեան իսկ փոյթ չունինք : Մեր մէջ այնպիսիներ իսկ կ'գտնուին , որ Ս. Տեղեաց այդ իրաւունքներն չնչին և աննշան բանի մի տեղ դրած են առանց դադար փար ունենալու անոնց թանկագին արժողութեան վերայ , և այսքան մրցումներէն ու փորձերէն տակաւին չեն կրնցած գուշակել թէ աշխարհալար Տէրութիւններ՝ Ս. Տեղեաց ափ մի հողին և մէկ քարին իսկ իլծ ունին , ոմանք անոնց պատմական դերադանցութեանն համար , և ոմանք ալ՝ անոնց կրօնական նուիրագործեալ հումութեանցը համար :

Երբ մէկ կողմանէ կ'տեսնենք Աղգին անտարբերութիւնն իւր իրաւանց մասին , և միւս կողմանէ Յունաց և Լատինացւոց բուռն ճիգն՝ մեր իրաւունքներն իրենց սեփականելու , իրաւամբ հրաշք մի կ'համարինք՝ որ Ս. Երուսաղիմաց Ս. Պատրիարքն և Պատուարժան Միաբանութիւնն ըստ կարելոյն անկորուստ պահած են անձամբ անձին աշխատելով առանց ներքին և արտաքին պաշտպանութեան մը :

Ժ.

Անձրեաց կաթիլներն՝ աչքի չեն զարներ , բայց լեռներ՝ դաշտեր և արաւեր կողոյեն և գետեր կ'կազմեն , այսպէս են նաև չնչին կարծուած իրաւունքներ : Ուրեմն , ո՞վ Հայեր պաշտպանենք մեր իրաւունքներն՝ մանաւանդ Ս. Տեղեաց իրաւունքներն դէթ այն Ս. զգացմանց և դա

դավարին համար, զոր ամեն ճշմարիտ Հայ կ'անուշանէ իւր արտին մէջ:

Մեք որ երեսի վերայ թողած և անխղթ կ'գտնուինք մեր իրաւունքներն պաշտպանելու, ի՞նչ խելքով յուսարու է թէ օտարներն մեզ պաշտպան կանգնին, մինչև հիմա օտարաց տուած յոյսէն ու խոստումներէն ի՞նչ օգտած է մեր Ազգն: Այն մեծամեծ Ազգաց ցուցուցած յոյսերն տուած խոստումնին, դիւանադիտական խաբէութիւններ և քաղաքական ուրուականներ են իւրաքանչիւր Ազգ և Տէրութիւն իրեն համար հնարած:

Խօսքերնիս եղբակացներով կըսենք թէ Արևելեան խնդիրն՝ քրիստոնէական դիմակին տակ միշտ մեզ զնապատճառած է, ուստի Ազգը պարտաւոր է առանց արտաքին պաշտպանութեան վերայ յոյս դնելու, Ս. Տեղեաց խնդիրն՝ իւր մտածման և աշխատութեան նիւթ ընել, և ընդհանուր Հայոց Վեհաշնորհ Սրբազնադոյն Հայրապետն ալ, որ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ և անոր իրաւանց աւանդապահն է, պարտաւոր է իւր աջակցութիւնն նուիրել և ամեն կերպով օգնել:

Յաջորդ. թուով պիտի խօսիմք Ս. Տեղեաց մէջ սա ժամանակին կուռոյ և խռովութեան առարկայ եղող մի քանի խնդրոց վերայ:

ՆՈՒՆԵՐ

(Շարունակութիւն Է. վերջ տես քիւ. Ե.)

ՊԱՆԸ-ՔԵՍԵՐԷՆ

Մեծապատիւ Տեառք

Հայրապատիւ Տ. Աղամ Աւագ Քահանայ Թուրնայեան

Առաջնորդական տեղապահ

Յովհաննէս Ճիզմէճեան

Մ. Կարապետ Արապեան

Դրսւշ

500

200

100

Մէծ. Տէաքք	Դրուշ
Մկրտիչ Վերոնեան	100
Յարութիւն Աղարեան	100
Ստեփան Գօլջեան	100
Կողմուս Սիրականեան	100
Մելքօն Քիւրքեան	100
Յակոբ Տէօքմէճեան	70
Գարրիէլ Ալթունեան	50
Մ. Յարութիւն Պուլանըքեան	50
Մ. Կարապետ Վերոնեան	50
Մ. Մանուկ	50
Մկրտիչ Թահմիս	50
Մ. Մելքոն Վարդեղանեան	40
Մ. Յովհաննէս Նաւասարդեան	20
Յովակիմ Պարբըճեան	20
Մասթէճոս Փափաղեան	20
Ալիքսան Վ. Ղաղարեան	20
Յակոբ Ղաղարոսեան	20
Զաքարիա Գէորդեան	20
Սարգիս Մ. Մանուկեան	20
Սարգիս Վարժապետեան	40
Մ. Յարութիւն Ապրօեան	40
Յովհաննէս Գասապեան	40
Յովհաննէս Գանվէճեան	3

Պալը-Քէտէրի Պատուարժան հասարակութեան յօժարու-
թեամբն . . . Հմայեակ Ծ. Վարդապետ Դիմաքսեանի՝ վիճակիս
մէջ մատուցած անձուէր եւ աղղասիրական վատտակոց համար՝
ինպատու Հայաստանեայց տարարանի ի ձեռն մեր հանդանակեալ
տամն եւ ութ ոսկի եւ երկու մէճիան աւերող ջապէս յանձնեցինք
նորին . . . հանդերձ մեր գոհունակութեամբն :

19 Օգոստ. 1876

Ի Պալը-Քէտէր

Առաջնորդական տեղապահ
Աղամ Քանանայ Թուրքայեան

ԳԸՐԲ-ԱՂԱՃԷՆ

Յովհաննէս	էֆ.	Գարա Խաչատուրեան	100	Դրուշ
Մ. Մարութեան Կարապետ	»	Եղիշարդեան	72	»
Խաչատուր	»	Անտօնեան	20	»
Մ. Գէորդ	»	Եաղճեան	20	»
Աւետիս եւ Մկրտիչ	»		20	»

232 Դրուշ

Երկոցուեց Բանաստեղծաց միջոցաւ ի նպատակ Հայաստանեայց
Տպարանի նուիրատու անձանց ինքնայորդոր յօժարութեամբն հան-
դանակեալ 232 դրշ. ողջ դրամն յանձնեցինք . . . Տ. Հմայեակ
Ե. Վարդապետ Դիմաքսեանի :

24 Օգոստ. 1876

Ի Բըրք-Աղաճ

ԳՐՆԸՔԵՆ

Յովնաննէս Բանանայ Մինասեանց

Ստեփան Բանանայ Տ. Թադէոսեան

Թադ. Խորհրդոյս կողմանէ ինքնայորդոր յօժարութեամբ Ի
նպատակ Հայաստանեայց Տպարանի հանգանակեալ (240) երկու-
հարիւր քառասուն դրշ. ողջ դրամն յանձնեցինք . . . Տ. Հմայ-
եակ Ե. Վարդապետ Դիմաքսեանի :

27 Օգոստ. 1876

Ի Գընըք

Ի դիմաց Թադ. Խորհրդոյ

Ատենապետ

Թագուր Գրիգորեան

ՅԵԳԻՊՏՈՍԷՆ

Կերաշնորհ Տ. Մեսրոպ Սրբազան Արքեպիսկոպոս Սուրբ-
ատեան բարեխնամ Առաջնորդ Գահիրէի նուիրեալ 200 ֆրանկ
Ահծ. Պօղոս Էֆէնտի Կարապետեան 4 Օսմ. ոսկի

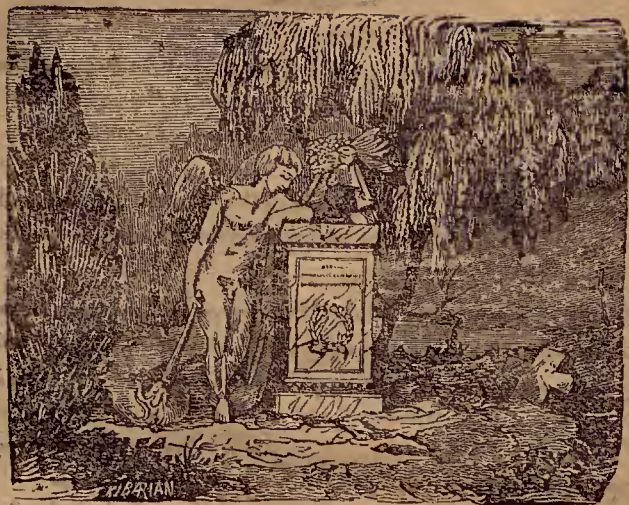
ՅԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ

Մեծ. Յովսէփ Էֆէնտի Եռասուֆեան 100 ֆրանկ

» Պօղոս » Սէֆէրեան 60 »

Այս հանգանակեալ 57 ոսկւոյ գումարին 32 1/2 ոսկին թէ
եւ ճանապարհի ծախս եղած է , ինչպէս Ա. Թուով (1) ալ յիշած
էինք , բայց կ'յուսամք որ այս ծախսն մեր հրատարակելիք վե-
ճակագրութեան արդիւնքէն կ'զոցուի :

(1) Սոյն թուոյն մէջ փոխանակ 57 ոսկի ըսուելու , ար-
պազրական սխալմամբ 54 ոսկի ըսուեր է : Այս գումարին 10
ոսկին Եղիապտոսի բարեխնամ Առաջնորդ Կերաշնորհ Տ. Մեսրոպ
Ս. Արքեպիսկոպոս , 18 ոսկին Պալքքէսէրի Առաջնորդական տե-
ղապահ Հայրապատիւ Տ. Աղամ Հօր կողմանէ , 5 ոսկին Աղեքսանդ-
րիացի մերս բարեկամ Յովսէփ Էֆէնտի Եռասուֆեան , 4 ոսկի
Պօղոս Էֆ. Կարապետեան եւ 3 ոսկի Պօղոս Էֆ. Սէֆէրեան նը-
ուիրած են , իսկ մնացորդ 17 , 25 ոսկին ազգայիններէ հան-
դանակուած է , ինչպէս որ հրատարակեալ դանկէն յայտնի է :

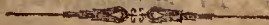
ՀԱՆԳԻՄԱՏ

ԳԵՐ. ՀԱՅՐ ԵՐԴՈՒԱՐԴ ՀԻՒՄՆԻՋՆԱՆԻ

Վենետիկի Պատուարժան Միարանութենէն Գեր. Հայր Երդուարդ Հիւրմիւզ, որ Հայ գրականութեան փառք ու պարծանքն էր, ընթացիկ ամսոյս 14ին հինգշաբթի օր Հռովմի մէջ վախճանեց է, և որոյ յուղարկաւորութեան հանդէսն խիստ մեծ փառաւորութեամբ կատարուեր և մարմինը Ս. Անդրէաս եկեղեցին ամփոփուեր է:

Մեծանուն Հիւրմիւզեան Գերաշնորհ Վարդապետն ոչ թէ միայն Վենետիկի Ս. Ուխտին փառքն էր, այլ համայն Ազգին, որ իւր գրական վսեմ տաղանդովն ու բանաստեղծական հանճարովն սիրելի եղած և իրաւամբ բազմաց համակրութեան և մեծարանացն արժանացած էր:

Աղբիւն այս հազուադիւս կորուստն անդարմանելի է, իսկ զի այսպիսի հանճարներու ծնունդն դարերու կ'կարծաթի:

ՃԱՆԻԿ ԱՂԱ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ

Յաւօք սրտի խնայանք որ Միջադիւղի ազգայիններէն Մեծաշուք ճանիկ աղա Ալթունեան ի հասակի 63 ամաց իւր մահկանացուն կնքած լլլալով նորա յուզարկաւորութեան տխուր հանդէսն կատրուած է անցեալ կիւրակէ օր ի ներկայութիւն Բարձրաշնորհ Պատրիարք Սբ. Բաղան Հօր և այլ բարձրաստիճան եկեղեցական Ս. Հարց և Պուկարաց Գեր. Էքզարքին, որ յօժարեր է մի քանի եկեղեցականօք թափորի ժամուն Պատրիարք Ս. Հօր ընկերակցիլ մինչև յեկեղեցին՝ առ ի մեծարանս հանգուցելոյն։

Հոգեւոյս ճանիկ աղա Ալթունեան իւր առաքինութիւններովն ու ազգասիրութեամբն ծանօթ էր Ազգին, և այն սակաւագիւտ մարդիկներէն էր որ կ'սիրէր օգնել կարօտեւոյ և թշուառաց, և ինքնայորդոր սատարել այն ամեն ազգօգուտ ձեռնարկութեանց, որոց բարութեան ինք հասու կ'լինէր։

Ալթունեան ճանիկ աղա՝ պարզասիրութեամբ, անբասիր կենցաղավարութեամբ, ինամնա ու գորովազոյթ բնաւորութեամբն առաքինօրէն կեանք մը վարեց և հեռացաւ յաշխարհէս, իրեն յաջորդ թողելով արժանաժառանգ, ազնուասիրտ և ազգասէր զաւակներ և թոռներ։

Առաքինի հանգուցելոյն երկնից հանգիստ և իւր աղնուատոհմ գերդաստանին և որդւոյն երջանիկ կեանք կը աղթեմք։

ԱՒԵՏԱՆԵՐ

«Աիրասօնէն մեղ կը գրեն թէ Յոյն քահանայ մը Հայ բողոքական քարոզիչի մը քով երթալով հրահայեց անոր Կիւսսօնէն Ռէիլի։ Բողոքական քարոզիչն անոր ըսաւ թէ ինքն

Բ. Դրան հպատակ հայ մ'է, և առանց մէկու մը փաստ ընելու իր հացը կ'ուտէ և վարձու բռնած տունը կը բնակի . և իրաւունք ունի բնակելու ուր որ ուզէ : Յոյն քահանայն պատասխանեց քարոզչին որ եթէ հոն քաւ կուլէ, Խաչը համ Բոլորէլու և Միլիարէլու է : Այս դէպքին մէջ զարմանալին սա է որ Կիրասօնի Գայմադամն ալ ուզած չէ բողոքականը պաշտպանել» :

Ա.Ե.Կ. Բէ- 45

Շատ աղէկ ըրած է Կիրասօնի Յոյն քահանայն, զի իւր արիական հովութեան պաշտօնն անաչառապէս ի գործ դրած է : Դուք՝ եղբայր Աւետարներ, խեղճ Հայերն կուղէք, որ ձեր եղբայր միաբնակներն եւ քարոզիչներն արձակ համարձակ ամեն տեղ, եկեղեցի եւ վարժարան, տուն ու գրպակ մտնելով Ս. Աւետարան քարոզելու պատրուակաւ՝ Խաչ, Պատկեր, Հաղորդութիւն, Եկեղեցական արարողութիւնք եւն. անպատուէք, ծաղրէք ու այգանէք, եւ Հայ ժողովուրդն՝ կռապաշտ, ամբարիշտ, հերձուածող, եւն. անուանէք :

Յոյնք այս եղանակաւ է որ յաջողած են պաշտպանել ու փրկել իրենց ժողովուրդն միաբնակարաց չարանպատակ ազդեցութիւնէն եւ նոցա մոլար վարդապետութիւնէն :

«Կիրասօնի մէջ մարդ մը չունին (բողոքականք) որուն միջոցաւ կառավարութեան գործերը դիւրութեամբ տեսնեն, և այս պատճառաւ շատ նեղութիւն կ'կրեն : Մր. Բարմեյի և ես անոնց այս խնդիրն ալ ընդունելով ի միասին Կիրասօն եկանք : Աստուած տայ որ մեր Կիրասօն մնալը թէ Կիրասօնացւոց և թէ Սէմէնցւոց օգտակար ըլլայ» :

Յարութիւն Ածիկեան

Ա.Ե.Կ. Բէ- 45

Սչբը լոյս Կիրասօնի Յոյն քահանային, իրեն երկու նոր

հիւրեր ալ դացեր են՝ տեսնենք Մր. Բարձրի եւ Ածիկեանի ալ հրաւէր պիտի ընէ ի համբոյր Ս. Խաչին եւ Մկրտութեան Ս. Զըրոյն, թէ հրաման պիտի ընէ անմիջապէս նիրսածնէն մտնիլ . . . :

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Սէմինէն Հոկտ. 23 թուով կ'հեռագրեն թէ՝ Սերվիտական կողաւորութիւնն անհնարինս զայրացած է Չէնայէֆի դէմ, և թէ համարումն բոլորովին պակսեցուցած է այս զօրաւորին զինուորական կարողութիւնէն, կ'հուսատեն թէ Շիլլէկովացի կորուստը իւր անհոգութենէ ծագում առած է :

— Թակալլաթ կ'գրէ թէ՝ Սերվիա այս վերջին պատերազմաց մէջ բոլորովին ընկճեալ մեծ Տէրութեանց միջամտութիւնն հայցած է :

— Բուզնամէ կը գրէ թէ՝ Ռուսիոյ տէրութիւնը 600000 ռուսլի որոշեր է Սէվաստապոլի ամրութիւններն կատարելագործելու համար՝ նոյնպէս Օսէսայի խորշին մէջ եղող բերդն ամրացնելու համար 15000 գործուոր աշխատած է և քիչ ատենէն շինութիւնն կաւարտի :

— Մինչև յառաջիկայ Մարտին նոր տեսակ թղթագրամներ պիտի հանուին, որոց գոյներն ու ներկերն, տեսքն ու ձևն ու ամեն կերպ վայելչութիւնք ընտրելագոյն պիտի լինին առաջիններէն, որոց կեղծն (գալպ) շինելն խիստ դժուար պիտի ըլլայ :

— Երկուշաբթի օր Բարձր Պատրիարք Սրբազան Հայրն Բարձր Մեծ. Եպարքոսի հետ անձամբ տեսնուեցաւ գաւառական մի քանի խնդրոց վերայ :

— Բերկրութեամբ կ'հրատարակեմք որ Մեծաշուք Շահպաղ Կարապետ Էֆէնտի՝ վճռալինջ աստեֆին անդամ

անուանեցաւ, որոյ դատական դործոց մէջ ունեցած տա-
շանդն ու արդարասիրտութիւնն նշանաւոր է և պատիւ կը
բերէ Աղղին ։

— Զորեքչարթի օր մի քանի զրահաւոր նաւեր զրկուե-
ցան սև ծովուն բերանը հսկելու ։

— Հռոմի դուժեց կարաւնալ Մնթօնելի մահն և վանի-
թելի յաջորդութիւնն ։

— Տեղական մի քանի թերթեր կ' գրեն թէ Սերվիոյ
մէջ ձիւն գալ սկսեր է, և թէ Սէքսինացի շրջակայներն
կէս մէթրօ բարձրութեան հասեր է ։

— Բուզնամէ կ' գրէ թէ Սերվի հիսարի մէջ կրկին հըր-
դեհ պատահելով 300 տուն այրեր է ։

— Մնդղիոյ կառավարութեան կողմանէ յատուկ պաշ-
տօնով չորեքարթի օր ի մայրաքաղաքս հասաւ Մնդղիոյ
դեսպան Սըր Հանրի Լիթթի եղբայրը, և անմիջապէս
Մնդղիոյ դեսպանատան մէջ արտաքին գործոց վսեմ պաշ-
տօնէին հետ տեսակցեցաւ ։

— Բ. Դուռն Գլ. օր հեռագրով հրաման տուաւ Սերվի-
ոյ և Գարատաղի մէջ գտնուող Օսմ բանակաց հրամանա-
տարներուն, որ և այլ և՛ զադրեցնեն թշնամութիւններն ։

— Երեքչարթի օր տէրութեանց կողմանէ որոշուած
անձերն մեկնեցան ի մայրաքաղաքէս երթալ յՄնդրիանու-
պօլիս, ի Նիշ, և անտի յՍէքսինաց, ի Տելիկրատ բա-
նակաց սահմաններն որոշել և գծել, յորմէ անդին բանակ-
ներն չպիտի յառաջանան զինադադարի առեւն ։

ՊԵՍՊԱՆԱՅՈՂՈՂ

Օսմանեան զինուոյ փառաւոր յաղթանակէն յետոյ, որ
պէս նախնթաց թուով դրած էինք, Բ. Դուռն Ռուսիոյ կա-
ռավարութեան կողմանէ առաջարկեալ զինադադարն ըն-
դունեց, այժմ պատերազմի դաշտի մէջ խոնջած հայրե-
նասէր զինուորն պահ մի շունջ կառնու և հանդիսա իւր
վաստակարեկ մարմնոյն ։ Այս միջոցիս քաղաքական հարի-
զմն ալ լռիկ հանդարտութեան մէջ միապադադ և անշարժ
կ'մնայ, մինչև վերայ հասնի իսպառ խաղաղութեան և կամ
փոթորկի սև օրն ։

Գեոպանատանց զինուորական անդամներն երկու թիւ
նամի բանակաց չեզոքութեան սահմաններն դժելու դրա-
դած միջոցին, Անդղլիա ալ գեոպանատորոյ մի գումարու-
մէն ստիպողական կ'տեսնէ և կառաջարկէ որ վեց տէրու-
թեանց Կ. Պօլիս գտնուող գեոպանաց քով մէկ մէկ ալ յա-
տուկ պատուիրակ տրուի յիշեալ տէրութեանց կողմա-
նէ : Ձեռք գիտեր թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն այս
առաջարկութեան գէմ ինչ առարկութիւն ունի երեւան
հանել, որովհետեւ Ռուսիա՝ միւս Տէրութեանց՝ մանաւանդ
Աւստրիոյ և Վերմանիոյ համաձայնութեանէն բաժնուած և
ինք միայնակ դործելու դիւրութեան մէջ կերելի

Եթէ Անդղլիոյ առաջարկած գեոպանատորոյ գու-
մարումն ընդունուի և Օսմանեան Տէրութեան կողմանէ ալ
երեսփոխանի մը ներկայութիւն որոշուի և հաշտութեան
հիմնական և կարեւոր պայմանաց վերայ վիճաբանուի և
վերջնական որոշում մը տրուի և միաբանութիւն մը գոյ-
անայ, գուցէ այն ատեն ծագելիք պատերազմի վտանդն
հեռանայ և խաղաղ ու հանդարտ ապագայ մի ունենանք,
բայց եթէ զինադադարի պայմանաժամն ալ լրանալէ յե-
տոյ դարձեալ անկերպարան մնայ ներկայ կնճառո խնդրոյ
վիճակն, այն ատեն շատ հաւանական կ'թուի մեզ որ
դարձեալ աւելի ծանր և դժնդակ վիճակի մը պիտի են-
թարկուին դործերն :

ՐՈՒՄԱՆԻԱ

Այս միջոցիս Բումանիա իւր տեսած անուրջներն և
երևակայած փառքերն իրականացնելու համար բոլոր ճը-
դամք կ'աշխատի, այնպէս որ Դանուբն ամեն տեսակ նա-
ւերով կ'ղինէ և նորա եղերքն կիրթ զօրաց բանակ մի կը
ղեւորէ, թէ և խորհրդարանի բացման (Պոքէշի մէջ)
առթիւ Կարդուս իշխանին խօսած ճառն կ'այտարարէր թէ՝
օտար Տէրութեանց հետ Բումանիոյ յարաբերութիւնք և
բարեկամութիւնք խիստ լաւ են, և բոլոր երաշխաւոր տէ-
րութիւնք Բումանիոյ չեզոքութեան պահպանութիւնը կը

խորախուսեն և ի. Դուռն տրամադիր կերևի մեր երկրին պահանջմանց օրինաւորութիւնը ճանչնալու և դործադրելու, այսօրիկ պիտի օգնեն չեղորութիւնն անխախտ պահելու :

Այսպիսի չեղորութեան և բարեկամութեան ճառեր շատ կարդացողներ եղան Տաճկաստանի գլխուն և երեքաժուռի իրենց դադոնիքն ի թաքստի պահելէ և ամեն պատրաստութիւն հոգալէ յետոյ՝ մի օր ալ ղինու զօրութեամբ երեան երան և ապստամբութեան դրօշ պարդեցին, այսօրէս ըրաւ Սերվիա, այսպէս ըրաւ Գարաուտաղ, և դուցէ այսպէս ընէ Բումանիայ, երբ իւր տուգաւասները բանայ ու պարզէ հիւսիսային հովին դէմ :

Արդէն ստէպ ստէպ բանակցութիւնք կրլան Բումանիոյ և Ռուսիոյ մէջ, Ռուս գաղափեր ձիւրով Բումանիոյ մէջ ուրեք ուրեք երեան կուգան, և Լիվառիայի մէջ չին ուսած փամբուշտն Բումանիա մէջ կ'պայթի : Չենք կարծեր որ այսօրիկ Բումանիա հանդարտ թողուն և զայն ալ յեղափոխական հոսանայ մէջ չղլորեն :

Քօլոնի կաղէթ լրագիրն Պուրէշի թղթակցէն առնելով կ'զրէ թէ՝ Ռուսիոյ կայսրն դիմաւորելու գացող Բումանիայի նախարարք Լիվառիայէն թագաւորական թագամի բերեր են Բումանիոյ կարողոս իշխանին համար : Եւ կաւելցնէ թէ՝ Ռուսիա բոլորովին անկախ պիտի ճանաչէ զԲումանիա :

ՏԻՐ—ԽՄԱՍԳԻՐ
ՀՄԱՅՆԱԿ Ե. Վ. ԴԻՄԱՐՍՆԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԼՅՂԱՐԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

ԵԿՈՒ զաբու. Գումասի փողոց թիւ 200